PURITAS

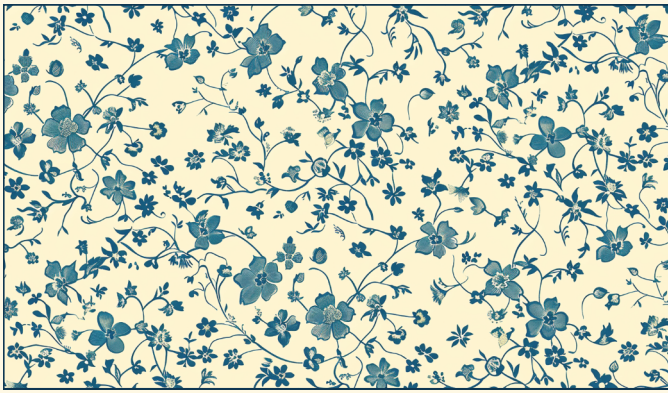

Ce înseamnă să aduc mulțumiri pentru toate lucrurile?

William Cooper

Ce înseamnă să aduc mulţumiri
pentru toate lucrurile?

William Cooper

Ce înseamnă să aduc mulțumiri pentru toate lucrurile?

MAGNA GRATIA
Dascălu, 2026

CE ÎNSEAMNĂ SĂ ADUC MULȚUMIRI
PENTRU TOATE LUCRURILE?
William Cooper

Copyright © 2026 Editura MAGNA GRATIA. Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace – electronice, mecanice, prin fotocopiere, microfilmare, înregistrare sau alt fel – cu excepția unor citate scurte în recenzii, fără permisiunea prealabilă a deținătorului drepturilor de autor.

Publicat în original sub titlul *How Must We in All Things Give Thanks?* de Rev. William Cooper, parte din *The Morning Exercises at Cripplegate, St. Giles*, vol. 1, London: William Tegg, 1844.

Traducerea: Ninel Lazăr. Corectura: Monica Lazăr. Tehnoredactare și DTP: MG Books.

Dacă nu este precizat altfel în text, citatele biblice sunt preluate din Biblia Cornilescu, ediția revizuită. Drepturi de autor British and Foreign Bible Society (BFBS) și Societatea Biblică Interconfesională din România (SBIR) 1924, 2016. Folosit cu permisiune. Referințele biblice notate cu NTR sunt preluate din Biblia, Noua Traducere Românească (NTR). Copyright 2007, 2010, 2016 de Biblica Inc. Toate drepturile sunt rezervate. Folosit cu permisiune.

ISBN: 978-630-351-383-6 (pdf); 978-630-351-384-3 (epub).

Editura MAGNA GRATIA nu susține în mod necesar toate punctele de vedere ale autorilor pe care îi publică.

„Să nu furi” (Exod 20:15).
Respectă drepturile de autor și efortul depus pentru publicarea acestei cărți!
Cerințele MAGNA GRATIA privind drepturile de autor pot fi consultate la adresa de internet www.magnagratia.org/copyright.html.

Editura MAGNA GRATIA
Str. Liliacului nr. 26,
Dascălu-Ilfov 077075
Email: contact@magnagratia.org
Internet: www.magnagratia.org

Cuprins

Prefața seriei PURITAS 7

Introducere 15

Capitolul 1. Cine ar trebui să fie mulțumitori? 23

Capitolul 2. Temeiurile îndatoririi mulțumirii 35

Capitolul 3. Maniera aducerii mulțumirilor 45

Capitolul 4. Mulțumirea când trecem prin suferință 57

Capitolul 5. Cultivarea duhului mulțumirii 77

Capitolul 6. Mustrări 91

Încheiere 99

Despre autor 107

Anexă. Întrebări pentru studiu și reflecție 111

Despre MAGNA GRATIA

PREFAȚA SERIEI PURITAS

Dacă evanghelicii de astăzi știu ceva despre puritani și puritanism, ceea ce ei știu izvorăște fie din mituri sau folclor evanghelic, fie din prezumția că puritanii au fost niște oameni cu capul mare, care trăiau într-un soi de turn de fildeș, izolați de societate, ducând o viață excesiv de austeră și fiind preocupați obsesiv de o teologie lipsită de realism, un soi de despicare a firului în patru fără prea mare legătură cu viața de zi cu zi.

Realitatea istorică este însă una foarte diferită. Da, ca primă generație de după Reformă, puritanii au împărtășit preocuparea reformatorilor pentru studiu doctrinar și claritate teologică. Dar ei nu s-au limitat la asta. Scrierile puritanilor sunt atât de bogate în aplicații practice, atât de conectate la

viața reală și atât de realiste în așteptările create pentru creștinul evanghelic, încât aproape că este de mirare cum se face că, după atâtea secole care s-au scurs de la perioada puritană încoace, ei sunt văzuți în continuare ca niște „sihaștri" evanghelici.

Acesta este unul dintre motivele care m-au determinat să mă aplec mai mult asupra traducerilor scrierilor puritane în lucrarea de la MAGNA GRATIA și mai ales să ajut la demistificarea portretului puritanului zugrăvit în lumea contemporană evanghelică.

Seria PURITAS este o colecție de peste 100 de scrieri scurte, axate pe întrebări de natură foarte practică, dileme care i-au preocupat pe autorii puritani și la care au căutat să răspundă în general prin predici sau scrieri relativ scurte, dar adânc înrădăcinate în argumente și dovezi biblice. Ceea ce sper să observe aceia care se vor opri să citească

această serie este natura atât de actuală a întrebărilor și dilemelor cu care puritanii s-au luptat și la care au căutat asiduu (și au găsit) răspunsuri biblice.

De la chestiuni precum maniera de a avea și păstra siguranța mântuirii, la cum să-L iubim practic pe Dumnezeu cu toată inima și pe aproapele ca pe noi înșine; de la felul în care ar trebui să luptăm concret cu ispita și poftele nesănătoase la maniera în care ar trebui să folosim legitim binecuvântările lui Dumnezeu pentru această viață; de la cum ar trebui să trăim prin credința în providența lui Dumnezeu și până la cum ar trebui să tratăm dărnicia pentru a-L glorifica pe Dumnezeu prin ea; de la cum să exprimăm mulțumirile față de bunătatea lui Dumnezeu și până la lupta cu depresia și anxietatea; de la ce trebuie făcut pentru a ne înfrâna limba și până la cum ar trebui

să suportăm necazurile, durerile și suferințele în lume; de la cum ar trebui să postim după voia lui Dumnezeu și până la ce pot face părinții pentru a-și ajuta copiii să Îl cunoască pe Hristos spre mântuirea lor; de la identificarea semnelor dragostei autentice față de frații în credință și până la cum ar trebui să tratăm conflictele și când sunt necesare despărțirile în adunări (și multe alte astfel de întrebări și dileme de natură practică) – seria PURITAS își dorește să redescopere înțelepciunea puritană practică, intens biblică și hotărât teocentrică, și să o prezinte generației actuale.

De aceea, invitația mea pentru cititor este aceasta – deschide-ți inima și pregătește-te pentru una dintre cele mai frumoase aventuri în lumea înțelepciunii biblice practice, dacă este să îi spunem așa, prin care vei crește spiritual mai mult decât

ți-ai închipuit vreodată că ar fi posibil. Și ține aproape de tine Biblia, pentru că vei avea nevoie să faci ceea ce puritanii au făcut și au cerut cu excelență – slujba asemenea credincioșilor din Berea, anume să vezi dacă învățătura primită prin această serie este biblică sau nu.

Ninel Lazăr
Editura și Asociația
MAGNA GRATIA,
August 2026

Mulțumiți-I lui Dumnezeu pentru toate lucrurile; căci aceasta este voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus, cu privire la voi.

1 TESALONICENI 5:18

INTRODUCERE

Cu cât o binecuvântare, o îndurare sau o îndatorire este mai cuprinzătoare, cu atât ea este mai mare.

Iar în textul nostru sunt reunite trei îndatoriri la care apostolul ne cheamă, căci tuturor le este atașată o anumită universalitate, iar pasajul de față le conține:

1. Bucuria. Trebuie să ne „bucurăm totdeauna" (1 Tes. 5:16), căci chiar și întristarea sfântă poartă în ea sămânța bucuriei, pe care sufletul o găsește după ce întristarea a trecut, dacă nu chiar în mijlocul ei: „Cel ce umblă plângând când aruncă sămânța, se întoarce cu veselie când își strânge snopii... Neprihăniților, bucurați-vă în Domnul și măriți prin laudele voastre sfințenia Lui!" (Ps. 126:6; 97:12).

2. Rugăciunea. „Rugați-vă neîncetat" (1 Tes. 5:17).[1] Trebuie să fim întotdeauna cel puțin într-o dispoziție sfântă pentru această îndatorire, chiar și atunci când nu o împlinim în mod efectiv. „Rugăciunea este zidul care înconjoară cetatea, astfel că în el nu trebuie să existe nicio spărtură. Ea este asemenea Soarelui de pe bolta cerească: el trebuie să-și urmeze neîncetat cursul".[2]

3. Mulțumirea. „Mulțumiți-I lui Dumnezeu pentru toate lucrurile" (v. 18).

Putem observa în cuvinte aceste două părți: (1) o îndatorire poruncită și (2) un motiv atașat ei.

În privința *îndatoririi*, putem vedea patru lucruri în acest pasaj:

---

[1] Deși nu în sensul eretic al euhiților. [Euhiții au fost o mișcare ascetică pseudocreștină din zona Mesopotamiei, a Siriei, Asiei Mici și Traciei în sec. IV, care considerau că doar rugăciunea continuă poate alunga duhurile rele și poate aduce locuirea lăuntrică a Duhului Sfânt, n.ed.].

[2] Chrysostomus, *Orat. ii. De orand. Deum.*

(i) *Conținutul* ei: „mulțumirea".

(ii) *Obiectul* ei, subînțeles: „Dumnezeu".

(iii) *Cei care o împlinesc*: „credincioșii", căci lor le scrie Pavel (1 Tes. 1:1-3).

(iv) *Aria ei de cuprindere*: „pentru toate lucrurile".

În ce privește *motivul* atașat îndatoririi poruncite, putem observa trei lucruri:

(i) *Temelia îndatoririi*. Ea este „voia lui Dumnezeu", voia revelată a lui Dumnezeu, regula întregii ascultări.

(ii) *Modul* în care ni se afirmă voia lui Dumnezeu în această privință. Ea este „voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus", astfel că avem de-a face cu o îndatorire evanghelică. Hristos Isus a fost Profetul și Mesagerul ei,

astfel că ea este potrivită cu gândul lui Hristos, este primită de Dumnezeu în Hristos și de dragul lui Hristos. În final, Hristos însuși a fost un model al ei: „Aceasta este voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus”.[3]

(iii) *Aplicația* specială. „Aceasta este voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus, cu privire la voi”.[4]

Jean Calvin arată într-un fel minunat armonia plăcută dintre aceste trei îndatoriri și felul în care una o ajută și o susține pe cealaltă. Din nefericire, nu pot insista acum asupra acestui lucru.[5]

Așadar, învățătura pe care Duhul Sfânt dorește să o desprindem din acest text poate

[3] „Este plăcut şi primit de Dumnezeu”, cf. BEZA *in locum*. „Sau aceste expresii sunt folosite sub forma unui răspuns la o obiecție”. – n.ed.
[4] Groth, *Annotationes in locum:* „Dar cuvântul ‚aceasta’ trebuie să se refere nu doar la aducerea de mulțumiri, ci și la rugăciunea neîncetată”. – n.ed.
[5] Calvinus, *Comment. 1 Thess*.

fi rezumată astfel: voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus, cu privire la creștini este ca ei să-I mulțumească în toate lucrurile, adică să fie mulțumitori, căci acesta este termenul mai potrivit scopului nostru de față.

Deși noi nu avem nimic al nostru, care să fie bun și pe care să I-l putem da lui Dumnezeu în afară de mulțumiri, nici măcar acestea nu I le dăm propriu-zis noi, deoarece atât faptul că le dăm, cât și felul potrivit în care o facem, chiar și atunci când mulțumim, vin de la Domnul: „Căci cine te face deosebit? Ce lucru ai, pe care să nu-l fi primit? Și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?" (1 Cor. 4:7). „Căci ce sunt eu, și ce este poporul meu, ca să putem să-Ți aducem daruri de bunăvoie? Totul vine de la Tine, și din mâna Ta primim ce-Ți aducem" (1 Cron. 29:14). „Dumnezeu este Acela care lucrează în voi, și vă dă,

după plăcerea Lui, și voința și înfăptuirea" (Fil. 2:13).

Rugăciunea noastră neîncetată arată că suntem întotdeauna *cerșetori*, iar *mulțumirea* noastră neîncetată arată că suntem întotdeauna *îndatorați*. Într-adevăr, mulțumirile noastre sunt oglindirea către Cer a îndurării, de unde ea a venit, și o sfântă reflectare a razelor calde ale soarelui binefacerilor lui Dumnezeu, care strălucesc asupra noastră.

Ceea ce voi urmări în principal, în dezvoltarea și susținerea acestui adevăr, nu este doar să spun câte ceva despre natura, necesitatea și măreția lui, ci și despre cuprinderea lui, și să răspund la această întrebare esențială: *În ce fel se poate spune că noi, creștinii, aducem mulțumiri în sau pentru toate lucrurile și de ce?*

Pentru a detalia, am considerat necesar

să împart această întrebare – și discuția pe marginea ei – în cinci întrebări subsecvente, după cum urmează:

I. Cine este vizat la modul propriu de această îndatorire?

II. De ce și pe ce temeiuri sunt creștinii datori să aducă mulțumiri în sau pentru toate lucrurile?

III. Cum și în ce fel trebuie creștinii să mulțumească în toate lucrurile?

IV. Cum trebuie să mulțumim când trecem prin suferințe și de ce?

V. Cum ne putem aduce inimile în starea în care ele să-I mulțumească lui Dumnezeu în sau pentru toate lucrurile?

1.

CINE AR TREBUI SĂ FIE MULȚUMITORI?

Prima întrebare la care ne-am angajat să căutăm un răspuns este aceasta: *Cine ar trebui să fie mulțumitori?*

La modul general, Domnului I se cuvine un răspuns și un tribut de laudă de la toate făpturile create. David enumeră făpturile însuflețite și neînsuflețite și le cheamă să cânte imnuri către Dumnezeu, ca și cum întreaga lume ar fi un concert unit de instrumente muzicale acordate toate spre slava lui Dumnezeu:

> „Lăudați pe Domnul! Lăudați pe Domnul din înălțimea cerurilor, lăudați-L în locurile cele înalte! Lăudați-L toți îngerii Lui! Lăudați-L,

toate oștirile Lui! Lăudați-L, Soare și Lună, lăudați-L toate stelele luminoase! Lăudați-L, cerurile cerurilor, și voi, ape, care sunteți mai pe sus de ceruri! Să laude Numele Domnului, căci El a poruncit și au fost făcute, le-a întărit pe veci de veci; le-a dat legi, și nu le va călca. Lăudați pe Domnul de jos de pe Pământ, balauri de mare, și adâncuri toate; foc și grindină, zăpadă și ceață, vânturi năprasnice, care împliniți poruncile Lui, munți și dealuri toate, pomi roditori și cedri toți, fiare și vite toate, târâtoare și păsări înaripate, împărați ai Pământului și popoare toate, voievozi și toți judecătorii Pământului, tineri și tinere, bătrâni și copii! Să laude Numele Domnului! Căci numai Numele Lui este înălțat: măreția Lui este mai pe sus de Pământ și Ceruri. El a înălțat tăria poporului Său: iată o pricină de laudă pentru toți

> credincioșii Lui, pentru copiii lui Israel, popor de lângă El. Lăudați pe Domnul!" (Ps. 148:1-14).

În particular, Dumnezeu așteaptă acest lucru mai ales de la oameni și îngeri, și cu precădere de la toți oamenii.

Oamenilor firești li se impută, ca păcat de neiertat, incapabil de vreo scuză, faptul că, „măcar că L-au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu I-au mulțumit" (Rom. 1:21). În legătură cu acest pasaj, Beza îl aduce în discuție pe Galen, un păgân care Îl lăuda și Îl binecuvânta pe Dumnezeu nu prin jertfe și tămâie plăcut mirositoare, ci recunoscând și proclamând înțelepciunea, puterea și bunătatea lui Dumnezeu. „Scriu aceasta", spunea el, „ca pe un imn și o socotesc adevărata închinare adusă acelui Dumnezeu".[1]

[1] Galenus, *De Usu Partium,* lib. iii.

Legea mulțumirii este scrisă chiar și în inimile păgânilor, căci acest lucru poate fi dovedit pe larg nu doar prin exemple din rândul păgânilor, ci și din Scriptură. De exemplu, când l-au prins pe Samson și l-au ucis pe Saul, filistenii au adus mulțumiri dumnezeului lor: „Când l-a văzut poporul, au lăudat pe dumnezeul lor, zicând: ‚Dumnezeul nostru l-a dat în mâinile noastre pe vrăjmașul nostru, pe acela care ne pustia țara și ne înmulțea morții'" (Jud. 16:24; 1 Sam. 31:9). Apoi Belșațar poate fi dat de exemplu dintre păgâni, care i-a „lăudat pe dumnezeii de argint, de aur, de aramă, de fer, de lemn și de piatră" (Dan. 5:23). Deși acest lucru este îndeajuns ca să-i facă de rușine pe creștinii nemulțumitori, el totuși este de puțină însemnătate, căci toți oamenii răi, deși au motive de mulțumire, nu au inimă pentru această îndatorire, cel puțin nu adesea și nicidecum așa cum ar trebui să

o împlinească.

Unii sunt atât de circumspecți cu privire la această îndatorire, încât întreabă dacă nu cumva cei lepădați din Iad nu au motiv să mulțumească pentru că chinurile lor sunt mai mici decât ar merita păcatele lor și pentru că dreptatea lui Dumnezeu este proslăvită prin aplicarea acestor pedepse, însă acest lucru este străin de discuția noastră.

Din textul nostru inițial rezultă că persoanele chemate și cele mai îndatorate la această lucrare sunt tesalonicenii care au crezut și, din același motiv, în această îndatorire îi putem cuprinde pe toți credincioșii.

Deși întreaga slujire pe care I-o aducem lui Dumnezeu, atât închinarea mijlocită, cât și cea nemijlocită, îndatoririle ambelor table ale Legii și chiar întreaga lucrare a ascultării noastre creștine, printr-o purtare

sfântă, nu constituie decât un răspuns de mulțumire către Dumnezeu, totuși mulțumirea din textul nostru și din învățătura extrasă din el este luată într-un sens mai restrâns, ca parte aparte a închinării aduse lui Dumnezeu, distinctă de rugăciune (despre care apostolul a vorbit chiar înainte), deși rugăciunea include uneori și lauda și mulțumirea. Prin această mulțumire, noi Îi aducem lui Dumnezeu lauda cuvenită pentru toate sau pentru oricare dintre binefacerile Sale făgăduite ori dăruite, și facem aceasta cu inimile, cu buzele și cu viețile noastre, așa cum spunea Polanus.

Unii susțin că o mare parte a religiei adevărate se vede în evlavia față de părinți, în respectul față de cei care ne sunt superiori și în recunoștința față de binefăcători. Și putem spune că Dumnezeu este toate acestea pentru noi. Totuși, înțelesul propriu al

mulțumirii noastre Îl privește pe Dumnezeu ca Binefăcător al nostru, căci fiecare binefacere de la Dumnezeu îl face dator pe cel care o primește, iar mulțumirea este mai degrabă mărturisirea datoriei noastre decât plata pentru acea binefacere. Și, întrucât suntem datori să fim mulțumitori întotdeauna, recunoaștem prin aceasta că suntem mereu îndatorați lui Dumnezeu și că nu putem achita niciodată această datorie. „Noi Îl lăudăm întotdeauna pe Dumnezeu pentru toate perfecțiunile Sale", spunea Aquino, „și Îi mulțumim pentru binefacerile Lui".[2]

Așadar, un copil al lui Dumnezeu este dator să-I fie mulțumitor lui Dumnezeu mai mult decât toți ceilalți oameni, deoarece (1) el este mai în măsură să facă asta decât orice alt om, și pentru că (2) el este mai

[2] Citat de Filliucius.

îndatorat lui Dumnezeu decât oricare altul.

În primul rând, *creștinul este mai în măsură să Îi aducă mulțumiri lui Dumnezeu* decât toți ceilalți oameni, atât prin actele rațiunii, cât și prin cele ale harului. Tot ceea ce spune Scriptura despre îndatorirea mulțumirii poate fi redus la aceste aspecte:

> (i) Să cunoaștem și să recunoaștem îndurările Domnului.
>
> (ii) Să ni le amintim, adică să le consemnăm și să le celebrăm repetat.
>
> (iii) Să le prețuim și să le admirăm.
>
> (iv) Să le vestim și să le proclamăm pretutindeni.

În toate acestea, un suflet plin de har este mult mai în măsură decât un om doar firesc, chiar dacă acesta are o înțelegere clară, o memorie puternică și o mare elocvență. Duhul lui Dumnezeu i-a luminat

sufletul celui credincios și l-a învățat lecția că el este echipat pentru mulțumire; el este un instrument bine acordat; inima lui fierbe de gânduri bune, iar „limba mea este ca pana unui scriitor iscusit", după cum spune David într-o astfel de situație, când vorbește despre laudele împăratului în „Cântarea dragostei" (Ps. 45:1).

Într-un suflet mulțumitor, Duhul lui Dumnezeu este asemenea suflului unei orgi, fără de care tuburile nu scot niciun sunet; ba chiar este asemenea suflului trâmbițașului, prin care trâmbița scoate un sunet clar și melodios.

Duhul este Cel care produce în creștini acel spirit evanghelic nobil, ba chiar acel duh îngeresc și ceresc. Iată un pasaj în această privință: „Nu vă îmbătați de vin, aceasta este destrăbălare. Dimpotrivă, fiți plini de Duh. Vorbiți între voi cu psalmi, cu

cântări de laudă și cu cântări duhovnicești și cântați și aduceți din toată inima laudă Domnului. Mulțumiți totdeauna lui Dumnezeu Tatăl, pentru toate lucrurile, în Numele Domnului nostru Isus Hristos" (Efes. 5:18-20). Aceasta arată că, după cum vinul îi face pe poeți și pe cheflii să cânte și să răcnească melodii, prin care fac muzică pentru diavolul, tot astfel Duhul lui Dumnezeu în sfinți este izvorul întregii mulțumiri adevărate și al bucuriei sfinte față de Dumnezeu. Și, după cum știm, creștinii din primele veacuri aveau în această privință o dispoziție a sufletului foarte plină de har.

În al doilea rând, creștinul este mai dator să aducă mulțumiri decât alți oameni, pentru că *el a primit de la Dumnezeu mai mult decât alții*: „Cui i s-a dat mult, i se va cere mult" (Luca 12:48). Îndatorirea este proporțională în acest caz cu măsura fiecărei

părți de îndurare, fie că iei în considerare ceea ce ți s-a dat, fie ceea ce ți s-a iertat.

Orice suflet plin de har va recunoaște două lucruri: „Nimeni în lume", va spune el, „nu merită mai puțin de la Dumnezeu decât mine; și nimeni nu a primit mai mult de la Dumnezeu decât mine. De aceea, cât de dator sunt să fiu mulțumitor!"

Am citit cândva despre un om sfânt care a fost văzut stând nemișcat, cu lacrimi în ochi și privind spre cer. Când un trecător l-a întrebat de ce făcea așa, el a răspuns: „Mă minunez de îndurarea Domnului față de mine, că nu m-a făcut o broască râioasă", și chiar atunci, acea vietate se afla întâmplător la picioarele lui.

Cea mai mică îndurare obișnuită mișcă un suflet plin de har, care știe că nu merită decât pierzare și suferință. Mefiboșet „s-a aruncat cu fața la pământ și a zis: ‚Ce este

robul tău, ca să te uiți la un câine mort ca mine?'" (2 Sam. 9:8), după ce David îi spusese că îi va da înapoi ogoarele și că avea să mănânce mereu la masa lui. Când Domnul ne cruță viața și ne dă îndurări obișnuite, trebuie să-I admirăm și să-I adorăm bunătatea.

Iar aceasta mă conduce la a doua întrebare generală, pe care o vom discuta în capitolul următor, cea referitoare la motivele și temeiurile pentru care creștinii sunt datori să Îi aducă mulțumiri lui Dumnezeu în și pentru toate lucrurile.

2.

TEMEIURILE ÎNDATORIRII MULȚUMIRII

VOIA LUI DUMNEZEU ÎN HRISTOS

În primul rând, creștinii sunt datori să Îi aducă mulțumiri lui Dumnezeu pentru că aceasta este voia lui Dumnezeu în Hristos Isus.

Voia lui Dumnezeu în Hristos Isus este regula cea mai clară și obligația cea mai înaltă pentru orice suflet în împlinirea oricărei îndatoriri. O, de s-ar preocupa oamenii mai mult, în zilele noastre, de această regulă, de ar acționa potrivit și de s-ar ține cu tărie de ea, întrebându-și conștiința, la împlinirea fiecărei îndatoriri: „Este aceasta voia lui Dumnezeu în Hristos Isus?”

Este un lucru potrivit ca această îndatorire a mulțumirii să fie susținută și practicată în dispensația Evangheliei, fiindcă ea dovedește o stare duhovnicească și nobilă a sufletului, culmea cea mai înaltă a harului, lucruri care caracterizează o stare evanghelică adevărată.

Deși a trăit în Vechiul Testament, David a avut în această privință o inimă tipică pentru credinciosul din Noul Testament, căci psalmii lui, scriși cu toții cu prilejul unor împrejurări ivite în viață, sunt în întregime *tehilla* și *tephilla*, „rugăciune și laudă", iar inima și harpa lui erau atât de acordate pentru laudele lui Dumnezeu, pentru „cântările treptelor" și pentru imnurile de Aleluia, încât unii au socotit că Domnul este lăudat chiar în Cer prin acești psalmi.

Totuși, în dispensația Evangheliei este făgăduit că „cel mai slab dintre ei va fi ca

David" (Zah. 12:8), iar unii comentatori înțeleg aceasta cu privire la laudă și mulțumire, datorită harului Evangheliei.[1]

Mai specific, „aceasta este voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus", adică Isus Hristos ne arată îndatorirea mulțumirii atât prin exemplul Său, cât și prin porunca Sa. El nu a fost întâmpinat în lume numai cu cântări de mulțumire din partea îngerilor, cu cântarea a lui Zaharia, a Mariei, a lui Simeon și a păstorilor (Luca 1:46, 68; 2:13-14, 20, 29), ci Domnul Isus însuși a fost, de-a lungul întregii Sale vieți, un mare model și înaintemergător în mulțumire, și în aceasta El a fost un adevărat Fiu al lui David, mulțumindu-I lui Dumnezeu des și cu înflăcărare: „Te laud, Tată, Doamne al Cerului și al Pământului, pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit

[1] Gregorius, *Hom. xx. Ezek*.

pruncilor" (Matei 11:25), când ucenicii Săi predicau și scoteau demoni din oameni. Tot astfel, când l-a înviat pe Lazăr, Domnul Isus Hristos a spus: „Tată, Îți mulțumesc că M-ai ascultat" (Ioan 11:41). Când urma să mănânce pâine cu ucenicii, El a binecuvântat-o aducând mulțumiri (Marcu 8:6), și cu atât mai mult El a făcut aceasta cu pâinea consacrată pentru Cină: „Apoi a luat pâine; și, după ce I-a mulțumit lui Dumnezeu, a frânt-o, și le-a dat-o zicând: ‚Acesta este trupul Meu, care se dă pentru voi; să faceți lucrul acesta spre pomenirea Mea'" (Luca 22:19). Astfel, El a fost un model de mulțumire și a adus „mulțumiri pentru toate lucrurile".

În același fel Îl găsim pe Domnul Isus Hristos mustrându-i pe cei nouă leproși pentru lipsa lor de mulțumire, iar aceasta arată că El a prezentat mulțumirea ca pe o

îndatorire, dând prin viața Sa un model, iar prin învățătura Sa o poruncă în această privință: „Isus a luat cuvântul, și a zis: ‚Oare n-au fost curățiți toți cei zece? Dar ceilalți nouă unde sunt? Nu s-a găsit decât străinul acesta să se întoarcă și să Îi dea slavă lui Dumnezeu?'" (Luca 17:17-18).

Deși aceasta ar fi de ajuns pentru a arăta că este „voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus", aceste cuvinte merg mai departe, arătând că aceasta este o îndatorire a Evangheliei în învățătura și practica apostolilor.

Prin însărcinarea primită și prin măsura mare a Duhului lui Dumnezeu care era în ei, apostolii au făcut cunoscută „voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus": „După ce I s-au închinat, ei s-au întors în Ierusalim cu o mare bucurie. Și tot timpul stăteau în Templu și Îl lăudau și Îl binecuvântau pe Dumnezeu. Amin!" (Luca 24:52-53).

Nu este nevoie să amintesc care era atitudinea apostolului Pavel în această privință, prin el fiind descoperită și scrisă o mare parte din „voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus", căci toate epistolele lui răspândesc mireasma laudelor harului lui Dumnezeu.

OMAGIUL DATORAT LUI DUMNEZEU

În al doilea rând, trebuie spus că mulțumirea și lauda constituie omagiul pe care I-l datorăm lui Dumnezeu pentru tot ceea ce avem și pentru ceea ce suntem. Prin urmare, trebuie să Îi aducem mulțumirile noastre în și pentru toate lucrurile.

Noi trăim prin îndurarea lui Dumnezeu și depindem de bunăvoința Lui: „Prin harul lui Dumnezeu sunt ce sunt" (1 Cor. 15:10), spune apostolul. În suveranitatea Lui, Dumnezeu ne-ar fi putut lăsa în pântecele nimicniciei și nu ne-ar fi creat niciodată, iar după ce ne-a creat, El ne-ar fi putut nimici

iarăși, căci „nu este olarul stăpân pe lutul lui?" (Rom. 9:21).

Noi depindem de El în fiecare clipă a existenței noastre și tot ce avem vine de la El: „În El avem viața, mișcarea și ființa" (F.A. 17:28), și puterea Lui asupra noastră este absolută și infinită. Îi datorăm totul acestui Dumnezeu suveran și, prin urmare, Îi datorăm și mulțumirea noastră: „Cine I-a dat ceva întâi, ca să aibă de primit înapoi? Din El, prin El și pentru El sunt toate lucrurile. A Lui să fie slava în veci! Amin" (Rom. 11:35-36).

Belșațar a suferit pentru că nu a ținut seama de acest lucru, căci profetul îi aduce acest reproș dureros de la Dumnezeu: „Dar n-ai slăvit pe Dumnezeul în mâna căruia este suflarea ta și toate căile tale!" (Dan. 5:23). Păsările care își ridică ciocul la fiecare picătură pe care o beau ne pot aduce aminte

de această îndatorire, iar îndurările obișnuite și neîncetate merită mulțumiri deosebite tocmai pentru că sunt neîncetate.

MULȚUMIREA PENTRU ÎNDURĂRILE SPIRITUALE

În al treilea rând, creștinii trebuie să-I mulțumească lui Dumnezeu în toate lucrurile deoarece, pe lângă îndurările obișnuite, ei au primit nenumărate și neprețuite îndurări duhovnicești.

Credincioșii au parte de la Dumnezeu de îndurări speciale și duhovnicești în Hristos Isus:

> „Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care ne-a binecuvântat cu tot felul de binecuvântări duhovnicești, în locurile cerești, în Hristos" (Efes. 1:3).
>
> „Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos,

> care, după îndurarea Sa cea mare, ne-a născut din nou prin învierea lui Isus Hristos din morți, la o nădejde vie, și la o moștenire nestricăcioasă" (1 Petru 1:3).
>
> „Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, Părintele îndurărilor și Dumnezeul oricărei mângâieri, care ne mângâie în toate necazurile noastre" (2 Cor. 1:3).

Papiștașii împart harul în „har dat gratuit" și „har care-i face pe oameni plăcuți și recunoscători față de Dumnezeu, Dătătorul harului". Această deosebire este zadarnică și neadevărată, căci orice har, fiind dat fără plată din partea noastră, ne obligă să fim recunoscători. Totuși, harul special ne leagă de o recunoștință mai aparte, și anume harul sfințitor și mântuitor.

Hotărârea de a-L trimite pe Isus Hristos

la și pentru păcătoșii pierduți; deschiderea unui izvor al harului în El și prin El; încheierea și pecetluirea unui legământ al harului, al cărui Înger și Mijlocitor este Domnul Isus; făgăduințele prețioase, atât necondiționate, cât și condiționate, care decurg din acesta; ca și toate celelalte privilegii alese ale harului și slavei evanghelice, la fel de mari ca atotsuficiența lui Dumnezeu, și ca meritul, ispășirea și neprihănirea infinite ale Fiului lui Dumnezeu – toate acestea merită din partea noastră o măsură potrivită de mulțumire și binecuvântare, atât aici, cât și în Cer. „Bunătatea Ta prețuiește mai mult decât viața, de aceea buzele mele cântă laudele Tale" (Ps. 63:3), adică Îți voi aduce laude speciale și neîncetate pentru aceasta, mai presus de toate celelalte lucruri.

3.

MANIERA ADUCERII MULȚUMIRILOR

Am ajuns iată la a treia întrebare: Cum și în ce fel trebuie creștinii să Îi aducă mulțumiri lui Dumnezeu în și pentru toate lucrurile?

Aici dificultatea are de-a face deopotrivă cu actul și cu obiectul mulțumirii.

Altfel spus, cum poate un om să-și țină întotdeauna inima și limba ocupate cu această îndatorire?

Apoi chiar dacă am presupune că el ar putea face acest lucru, totuși pare că nu orice lucru este un subiect potrivit pentru mulțumire, căci o mare parte a vieții noastre este alcătuită din păcat și suferință, care

constituie mai degrabă temeiul întristării decât al mulțumirii, astfel încât mulțumirea noastră pare restrânsă la un cerc mai îngust de temeiuri decât cel ce este indicat de textul nostru.

SE POT ADUCE MULȚUMIRI PENTRU PĂCAT?

Astfel, se poate pune întrebarea aceasta: *Poate un copil al lui Dumnezeu să-I mulțumească, într-un anumit sens, pentru păcat?*

Răspunsul la această întrebare este nu, nu propriu-zis pentru păcat, deoarece ceea ce constituie temeiul detestării nu poate constitui temeiul mulțumirii, iar păcatul este o „urâciune" (Ezec. 5:11). Apoi ceea ce aduce blestem nu poate, în sine, să fie prilejul pentru o binecuvântare, iar păcatul este un lucru blestemat: „Toți cei ce se bizuiesc pe faptele Legii, sunt sub blestem; pentru că este scris: ‚Blestemat este oricine nu stăruiește în toate

lucrurile scrise în cartea Legii, ca să le facă'" (Gal. 3:10). În plus, după cum nu trebuie „să păcătuim mereu, ca să se înmulțească harul" și nici „să facem răul ca să iasă bine din el" (Rom. 6:1; 3:8), tot așa păcatul nu poate fi temeiul mulțumirii, pentru că el nu este potrivnic cinstei, chipului și voii lui Dumnezeu. În final, păcatul nu este una dintre făpturile create de Dumnezeu, așa că el este o plagă, nu o binefacere, și constituie un subiect potrivit pentru întristare și rușine, nu pentru mulțumire, căci Dumnezeu nu este autorul, ci răzbunătorul păcatului.

Cu toate acestea, într-un fel aparte, ocazional și prin implicație, așa cum vorbesc oamenii, păcatul poate deveni un temei al mulțumirii. Cum anume? Faptul că Domnul, prin puterea Sa nelimitată, poate stăpâni asupra păcatului; că, prin providența Sa infinit de înțeleaptă, El poate îngădui,

rândui și pune hotare păcatului; că, prin harul Său fără plată, poate ierta păcatul și chiar poate face ca harul să prisosească acolo unde păcatul s-a înmulțit; că El poate scoate lumină din întuneric și poate face sfinți eminenți din mari păcătoși; și că din toate acestea El poate pune o temelie și poate atrage un câștig de slavă infinită pentru Sine – toate acestea sunt vrednice de laudă în Dumnezeu.

Prin urmare, așa cum Pilat, Irod, Iuda și iudeii nu trebuie lăudați pentru trădarea și cruzimea lor împotriva lui Hristos, deși prin tot ceea ce au făcut au împlinit decretele lui Dumnezeu în această privință, tot astfel nimeni nu trebuie să îi mulțumească păcatului sau lui Dumnezeu pentru păcat, chiar dacă Dumnezeu a scos leac din această viperă: „În adevăr, împotriva Robului Tău celui sfânt, Isus, pe care L-ai uns Tu, s-au

însoțit în cetatea aceasta Irod și Pilat din Pont cu Neamurile și cu noroadele lui Israel, ca să facă tot ce hotărâse mai dinainte mâna Ta și sfatul Tău" (F.A. 4:27-28).

De aceea, când citim despre un om sfânt care spunea că era mai îndatorat stricăciunilor sale decât darurilor și harurilor sale, deoarece cele dintâi îl făceau smerit, iar cele din urmă îl făceau mândru, sau când auzim pe altul exclamând *O felix culpa*, „O, păcat fericit al părinților noștri dintâi, pom fericit al cunoștinței, care a dat un asemenea rod, aducând o asemenea făgăduință și un asemenea Mântuitor!", eu aș spune că, atunci când auzim asemenea exprimări retorice din partea celor care se cred evlavioși, fie din vechime, fie din vremurile noastre, trebuie să înțelegem vorbirea lor cu prudență și atenție.

Totuși, atunci când Domnul demonstrează slava atributelor Sale prin faptul că

stăpânește peste păcat și îl iartă, spre mântuirea păcătoșilor pierduți, avem motive să-L preamărim, pentru că toată dezonoarea de care Dumnezeu are parte este cauzată de păcat, iar noi înșine L-am dezonorat mult în acest fel, motiv pentru care se cuvine cu atât mai mult să-L adorăm și să-L admirăm acum pentru puterea harului Său, care poate scoate o perlă din această grămadă de gunoi și care poate face să strălucească slava Sa printr-un asemenea contrast.

Așadar, toți cei care mărturisim că am fost făcuți părtași acestui har să vorbim de bine despre Domnul pentru el și să le dăm și altora prilej să facă la fel, așa cum le-a spus Pavel romanilor: „Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu, pentru că, după ce ați fost robi ai păcatului, ați ascultat acum din inimă de dreptarul învățăturii pe care ați primit-o" (Rom. 6:17); adică ați fost cândva păcătoși,

dar acum sunteți sfinți.

MULȚUMIRI PENTRU CRUCI ȘI SUFERINȚE

O a doua întrebare care se ridică aici, și care trece de la răul moral la răul penal, este următoarea: *Dacă nu putem mulțumi pentru păcat în sine fără să păcătuim, putem oare să mulțumim pentru cruci și suferințe?*

Unii spun că aici nu putem mulțumi în mod propriu pentru relele penale,[1] deoarece, ca atare, ele sunt loviturile dreptății răzbunătoare a lui Dumnezeu, rodul păcatului și distrugătoare pentru ființa omului, și în acest sens, ele nu sunt *rationem beneficii sed supplicii*, adică nu sunt binefaceri, ci pedepse.

Dar, întrucât Domnul a rânduit ca toate lucrurile să lucreze împreună spre binele celor care Îl iubesc, iar crucile și suferințele

[1] Cu referire la suferințe sau necazuri ca urmare a pedepselor din partea lui Dumnezeu – n.tr.

sunt unele dintre aceste lucruri, ele sunt astfel sfințite și devin prilejuri de mulțumire pentru copilul lui Dumnezeu.

Aceasta era acea nobilă stare sufletească a creștinilor din primele veacuri, căci indiferent sub ce lucrare a providenței se aflau, fie ea întunecată sau luminoasă, dulce sau amară, ei aduceau mulțumiri în toate și erau întotdeauna mulțumitori.

În comentariul său la Psalmul 132, Sf. Augustin laudă vechiul obicei al creștinilor, din gura cărora se auzeau întotdeauna aceste cuvinte: *Deo gratias*, „mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu!" Când se întâlneau și se salutau, ei spuneau *Deo gratias*, „mulțumiri lui Dumnezeu!"; când auzeau vreo veste despre persecuție sau ocrotire, favoare sau încruntare, de vreun câștig sau de vreo pierdere, de necaz sau de mângâiere, ei spuneau mereu *Deo gratias*, „mulțumiri fie

aduse Domnului!" Donatiștii[2] căutau pricină de ceartă din cauza acestui obicei, dar Sf. Augustin îl apără ca fiind vrednic de laudă și religios: „Ce?", spune el, „frații în Hristos să nu-I mulțumească lui Dumnezeu când se întâlnesc unii cu alții? Ce lucru mai bun am putea rosti, gândi sau scrie decât acesta: Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu! Nimic nu poate fi spus mai pe scurt, auzit cu mai multă bucurie, înțeles mai solemn sau împlinit cu mai mult folos decât aceasta: Mulțumiri lui Dumnezeu!"[3] O asemenea stare a inimii a avut și sfântul Iov: „Domnul a dat și Domnul a luat – binecuvântat fie Numele Domnului!" (Iov 1:21).

La fel era și cântărețul plăcut al lui Israel: „Voi binecuvânta pe Domnul în orice

[2] Donatiștii au fost o sectă schismatică în zona Cartagenei din sec. IV-VI, care susțineau că preoții creștini trebuie să fie fără greșeală pentru ca slujirea lor să fie eficace, iar rugăciunile și sacramentele lor să fie primite – n.tr.

[3] Augustinus, *Epist. 77*.

vreme" (Ps. 34:1). Este demnă de remarcat aici afirmația lui Ioan Gură de Aur. „Nimic", spune el, „nimic nu putem căuta să facem care să-I fie mai plăcut lui Dumnezeu decât să fim mulțumitori nu doar în zilele bune, ci și atunci când lucrurile se întâmplă împotriva noastră. Aceasta este cea mai bună jertfă și ofrandă pe care I-o aducem lui Dumnezeu".[4]

O atitudine asemănătoare a avut și cunoscutul martir John Bradford. Vorbind despre regina Maria, sub a cărei milă crudă se afla atunci, el a spus: „Dacă mă va elibera, îi voi mulțumi; dacă mă va întemnița, îi voi mulțumi; dacă mă va arde, îi voi mulțumi". Așa spune orice suflet credincios: „Dumnezeu să facă cu mine ce va voi; eu voi fi mulțumitor".

Aceasta l-a făcut pe unul dintre învățații

[4] Chrysostomus, *Psalmum est*.

din vechime să spună că „este un lucru potrivit creștinilor să-I mulțumească lui Dumnezeu în vremuri de necaz. A-L lăuda pe Dumnezeu pentru binefaceri și binecuvântări este un lucru pe care îl pot face și iudeul, și păgânul; dar să-I mulțumești lui Dumnezeu în primejdii, potrivit sensului apostolului, și în necazuri, spunând întotdeauna, ‚Binecuvântat să fie Dumnezeu!', aceasta este culmea cea mai înaltă a virtuții. Limbajul unui creștin adevărat este acesta: ‚Nu știu cum aș putea suferi mai puțin; aceste lucruri sunt nimic prin comparație cu păcatele mele, căci merit mult mai rău din mâna Domnului'. Iată creștinul! Un astfel de om își ia crucea și Îl urmează pe Mântuitorul său; nicio pierdere și nicio cruce nu-l pot descuraja; ci, după cum spune poetul, ‚Chiar dacă lumea s-ar sfărâma și s-ar prăbuși în jurul urechilor lui, el nu s-ar teme'" (Ieronim). Din cele spuse de Ieronim pare

să reiasă că a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru cruci și suferințe este „unul dintre acele lucruri deosebite în care creștinii sunt datori să-i întreacă" pe păgâni și pe vameși, așa cum se întâmplă cu iubirea vrăjmașilor și cu binecuvântarea celor care îi blestemă, la care Mântuitorul nostru ne îndeamnă, lucru pe care ne poruncește să îl împlinim (Matei 5).

Da, papiștașii ne spun că acestea sunt sfaturi, nu porunci, și că, prin urmare, sunt cerute numai de la cei desăvârșiți, în vederea strângerii de merite, dar aceasta este o născocire blasfemiatoare. Aceste îndatoriri, ca și mulțumirea în și pentru toate lucrurile, sunt cerute de la fiecare creștin *virtute præcepti* [„în virtutea poruncii"], căci textul nostru spune clar: „Aceasta este voia lui Dumnezeu cu privire la voi".

4.

MULȚUMIREA CÂND TRECEM PRIN SUFERINȚĂ

Am ajuns la a patra întrebare din discuția noastră, anume: *De ce și cum Îi mulțumim lui Dumnezeu în și pentru suferințe?*

Aici trebuie avute în vedere opt aspecte care țin de suferințe în viața creștinului, lucruri care ne oferă și răspunsul la această întrebare.

1. Suferințele nu sunt rele, ci bune

Trebuie să mulțumim pentru tot ceea ce este bun, iar suferințele nu sunt rele, ci bune. David spune acest lucru și arată și în ce fel: „Până ce am fost smerit, rătăceam; dar acum păzesc Cuvântul Tău. Tu ești bun și binefăcător: învață-mă orânduirile

Tale!... Este spre binele meu că m-ai smerit, ca să învăț orânduirile Tale" (Ps. 119:67-68, 71). De asemenea, fiecare copil al lui Dumnezeu descoperă acest adevăr în propria experiență. La aceasta se adaugă învățătura teologilor, potrivit căreia crucile nu sunt rele, ci bune:

(a) pentru că sunt trimise de Domnul, care este Binele suprem;

(b) pentru că au fost îndurate de Domnul Isus, care este Binele suprem;

(c) pentru că ne fac asemenea Domnului, care este Binele suprem;

(d) pentru că ne pregătesc pentru părtășia cu Domnul în Cer, care este binele nostru suprem.

Prin urmare, fii mulțumitor pentru cruci.

2. Suferințele sunt semne ale dragostei părintești a lui Dumnezeu

Trebuie să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru fiecare semn al iubirii Sale părintești. Ori crucile și necazurile sunt asemenea semne ale dragostei părintești, „căci Domnul pedepsește pe cine-l iubește și bate cu nuiaua pe orice fiu pe care-l primește" (Evrei 12:6). Prin urmare, mulțumește-I pentru ele, atât pentru nuia, cât și pentru pâine.

„Este un lucru plăcut, dacă cineva, pentru cugetul lui față de Dumnezeu, suferă întristare și suferă pe nedrept". Aceasta Îi este plăcut lui Dumnezeu. Într-adevăr, „dacă suferiți cu răbdare, când ați făcut ce este bine, lucrul acesta este plăcut lui Dumnezeu" (1 Petru 2:19-20), așa că trebuie să-I mulțumim pentru că ne pedepsește ca un Tată blând pe fiii iubiți.

Ai vrea să fii socotit copil nelegitim? Alexandru cel Mare l-a îndepărtat pe unul care îi purta numele, fiindcă nu voia să lupte, și se spune că vulturul îi alungă pe puii care nu pot suporta să privească spre soare, iar unii germani îi socoteau copii nelegitimi pe acei prunci care nu puteau înota. Tot astfel, Tatăl nostru ceresc nu-i va recunoaște niciodată drept copii ai Săi pe aceia care nu se supun nuielei Sale și nu o sărută. „Doamne, când mă mângâi și când mă lovești, Tu rămâi același Tată pentru mine", spunea Sf. Augustin.[1]

3. Suferințele previn și curăță păcatul

Prin suferințele pe care le trimite asupra poporului Său, Domnul previne păcatul și îl curăță. De aceea, mulțumește-I pentru ele, căci sunt bune, fiindcă te eliberează de cel mai mare rău.

[1] Augustinus, *Psalmum xcviii.*

În primul rând, prin suferințe, Dumnezeu previne păcatul. „Ca să nu mă umflu de mândrie", spune Pavel, „mi-a fost pus un țepuș în carne, un sol al Satanei, ca să mă pălmuiască" (2 Cor. 12:7).

În al doilea rând, El curăță păcatul prin suferințe. „Prin aceasta", spune profetul, „nelegiuirea lui Iacov va fi ispășită" (Isaia 27:9).

Oare nu-i mulțumim și nu-l plătim pe chirurgul care ne extrage sângele infectat, care ne crestează rănile infectate și taie carnea umflată și putredă? Ba da, cu siguranță că îi mulțumim. Oare nu-i mulțumim și medicului care ne supune unei diete stricte, care ne ține la pat, ne dă medicamente amare și ne înfrânează poftele? Da, îi mulțumim, căci în felul acesta el vindecă o boală și ne apără și ne ocrotește atât sănătatea, cât și viața.

Așadar, ce altceva face Domnul, mai mult sau mai puțin, prin tot ceea ce suferim din mâna Lui? Nu merită El oare mulțumirile noastre la fel de mult ca medicul și chirurgul?

„Când suntem tulburați și apăsați, atunci trebuie cu atât mai mult să-I mulțumim Domnului, care, ca un Tată nespus de îngăduitor", spunea Lactantius, „nu lasă stricăciunile noastre să se răspândească mai departe, ci le înfrânează și le corectează prin lovituri și pedepse aspre".[2]

„Nu cruța copilul de mustrare, căci dacă-l vei lovi cu nuiaua, nu va muri. Lovindu-l cu nuiaua, îi scoți sufletul din Locuința morților" (Prov. 23:13-14). O, nuia binecuvântată, care poți face acest lucru! Nuiaua lui Dumnezeu face asta cu siguranță. „Atunci este mai bine să mergi la casa

[2] *Institut. lib. v. de Justitia,* cap. 23.

de corecție a lui Dumnezeu decât în locul de chin”.[3] Fericiți, deci, sunt copiii care Îl au pe Domnul de Tată și Medic! Acesta este unul dintre titlurile Sale de seamă: „Domnul, Vindecătorul tău” (Exod 15:26). El face aceasta cu pricepere, cu ușurință, în siguranță, repede și temeinic, potrivit tuturor însușirilor celor mai buni meșteșugari. De aceea, mulțumește-I.

4. *Suferințele sunt mai mici decât ceea ce merităm*

Trebuie să-I mulțumim Domnului pentru că ne pune la încercare și așază crucea asupra noastră, deoarece aceasta este cu mult sub ceea ce merităm să primim din mâna Lui. Ce este o picătură de pelin îndulcită față de fierea amărăciunii? Față de iazul de foc și pucioasă? Ia seama la ce-i spune Țofar lui Iov: „A! de ar vrea Dumnezeu să

[3] Greg. Nazianzenis.

vorbească, de Și-ar deschide buzele să-ți răspundă, și de ți-ar descoperi tainele înțelepciunii Lui, ale înțelepciunii Lui nemărginite, ai vedea atunci că nu-ți răsplătește totuși după fărădelegea ta" (Iov 11:5-6). Același lucru îl spune și sfântul Ezra și cu atât mai mult avem motive să-l spunem noi. Nu este acesta un temei al mulțumirii? „Chiar dacă ai suferi o mie de rele, nu vei suferi niciodată pe cât meriți", spunea Ioan Gură de Aur.[4]

Domnul Isus Hristos a băut pentru noi partea cea mai amară a paharului. Noi doar sorbim, ca să respectăm forma și să părem că bem împreună cu El, căci nu putem și nici nu trebuie să bem așa cum a băut El: „Nu știți ce cereți. Puteți voi să beți paharul pe care am să-l beau Eu, și să fiți botezați cu botezul cu care am să fiu botezat Eu?" (Matei

[4] Chrysostomus, *Psalmum xli, 1.*

20:22). Mulțumește-I, deci, lui Dumnezeu că ai o parte atât de mică din acest pahar, când, potrivit dreptului și neprihănirii, ai fi meritat să ți se dea să bei întregul pahar. Acest lucru este vrednic de mulțumire.[5]

5. *Suferințele ne disciplinează și ne învață*

Trebuie să mulțumim în și pentru toate lucrurile, chiar și în și pentru suferințe, sub nuia și sub cruce, fiindcă prin acestea Domnul ne disciplinează și ne învață multe lucruri pe care altfel nu le-am fi învățat niciodată.

Așa a învățat David poruncile lui Dumnezeu și așa au devenit ele mai dragi pentru el „decât o mie de lucruri de aur și de argint" (Ps. 119:71-72). Prin aceasta, Domnul „deschide urechea la disciplină", a spus Elihu, chiar atunci când oamenii „sunt legați cu

[5] Gregorium, *Hom. xvi,* in Ezek. x, lib. 2.

funii și sunt ținuți în lanțurile suferinței; căci atunci le arată El lucrarea lor, și nelegiuirile în care ei s-au complăcut. El ne deschide și urechea la disciplină și poruncește ca ei să se întoarcă de la nelegiuire" (Iov 36:8-10, lit. KJV). Așa cum este ceara, care nu primește amprenta peceții până nu este încălzită și înmuiată, tot așa omul nu va primi amprentele înțelepciunii divine până nu este modelat prin multă suferință. Taulerus spunea că „crucea ne învață mai mult care este calea spre Cer decât toate predicile teologilor".

Termenul folosit în mod obișnuit de Duhul Sfânt în Noul Testament cu sensul de „a pedepsi", înseamnă propriu-zis „a învăța un copil, ca un învățător sau ca un tată, cu nuiaua" (Evrei 12:5-12; Luca 23:22). Acesta este felul în care Dumnezeu ne învață, iar cei mai buni ucenici din școala lui

Hristos și-au dobândit astfel învățătura. „Este bine pentru om să poarte un jug în tinerețea lui" (Plâng. 3:27). Poetul Horațiu spune că în felul acesta a fost educat înțeleptul Ulise. Noi obișnuim să zicem că, de regulă, cei mai buni învățați sunt cei care și-au cumpărat învățătura cu prețul cel mai scump, și sunt sigur că aceasta este academia cea mai aleasă a sfinților: „Un tânăr care nădăjduiește să câștige premiul olimpic trebuie să încerce toate artele și să îndure orice trudă; trebuie să cunoască adesea extremele căldurii și ale frigului și să se ferească de plăcerile firave ale vinului și iubirii".[6]

6. Suferințele ne pregătesc pentru slava cerească

Mulțumește în și pentru suferințe, deoarece prin ele Domnul te pregătește pentru slava cerească.

[6] Horatius, *De Arte Poeticá,* 412.

Sfinții sunt numiți „vase ale îndurării, pe care le-a pregătit mai dinainte pentru slavă" (Rom. 9:23), dar cum fac și pregătesc oamenii vasele? Dacă sunt vase din pământ, olarul bate lutul pentru a-l înmuia, apoi îl modelează pe roată, îl coace în cuptor, și abia după aceea este potrivit pentru a fi folosit. Dacă este un vas de lemn, îl taie și îl cioplește de multe ori până ce îl pregătește. Dacă este un vas de aur sau argint, îl supune deopotrivă căldurii cuptorului și loviturilor ciocanului înainte să poată fi făcut potrivit pentru folosire.

La fel trebuie să fie pregătit fiecare vas al îndurării pentru slavă, cum spunea Gerhardus: „Aurul este zdrobit sub lovituri numeroase și repetate ale ciocanului, pentru ca din el să fie făurit un vas de mare valoare. Tot astfel, cei neprihăniți sunt așezați ca sub ciocan și apăsați de osteneli, ca să devină

vase ale unei mari slave". „În Împărăția lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri" (F.A. 14:33).

Așa ne spune și apostolul Petru: „Pentru ca încercarea credinței voastre, cu mult mai scumpă decât aurul care piere și care totuși este cercat prin foc, să aibă ca urmare lauda, slava și cinstea, la arătarea lui Isus Hristos" (1 Petru 1:7), căci „crucea este cununa și piatra de încercare a credinței", cum spunea Ieronim, și a oricărui alt har, care o modelează și strălucește asupra ei. Ea este trezirea vântului de la miazăzi și a celui de la miazănoapte, care fac ca miresmele să zboare în aer (Cânt. 4:16).

Piatra care este șlefuită și cioplită cel mai mult este socotită de obicei cea mai aleasă din toată clădirea. Așa sunt pregătiți sfinții care suferă pentru cele mai mari măsuri de slavă, căci ei sunt pregătiți pentru *aureolæ*,

acele flori și ornamente de care nu au parte toți, cum spun învățații.[7]

Doar cei care au fost decapitați sau uciși „pentru mărturia lui Isus" au împărățit cu Hristos o mie de ani (Apoc. 20:4). Așadar, despre cei care suferă pentru Domnul se poate spune, asemenea cuvintelor lui David: „Pe când voi vă odihniți în mijlocul staulelor, aripile porumbelului sunt acoperite de argint și penele lui sunt de un galben auriu" (Ps. 68:13). Acest lucru se va adeveri când Domnul „va schimba trupul stării noastre smerite și-l va face asemenea trupului slavei Sale" (Fil. 3:21).

Remarcabilă și plină de înțeles este observația lui Tertulian despre binecuvântarea pe care Iacov le-a dat-o celor doi fii ai lui Iosif „încrucișându-și mâinile" (lucru recunoscut de toți), *decussatis manibus*, ca să-l

[7] Augustinus, *Psalmum xxvi.*

binecuvânteze pe Efraim, cel mai tânăr, cu binecuvântarea întâiului născut (Gen. 48:14), ca să înțelegem că nicio binecuvântare nu ne vine mai potrivit și mai deplin decât prin cruce.[8] De aceea, mulțumește în și pentru suferințele de care ai parte.

7. Suferințele ne fac asemenea lui Hristos

Este un privilegiu foarte mare ca un creștin să fie făcut asemenea lui Hristos. A te asemăna cu Hristos înseamnă să nu te asemeni cu lumea: „Să nu vă potriviți chipului veacului acestuia, ci să vă prefaceți, prin înnoirea minții voastre, ca să puteți deosebi bine voia lui Dumnezeu: cea bună, plăcută și desăvârșită" (Rom. 12:2). Dar ce ne face mai asemănători cu Hristos decât crucea? Iată de ce este bine să aduci mulțumiri pentru ea.

„Să-L cunosc pe El și puterea învierii

[8] Tertullianus, *De Baptismo,* cap. viii.

Lui și părtășia suferințelor Lui, și să mă fac asemenea cu moartea Lui" (Fil. 3:10). Aceasta este parte din acea cunoaștere minunată față de care el a socotit toate celelalte privilegii din lume ca fiind nimic altceva decât gunoi. Iar noi suntem predestinați la această asemănare cu Hristos în suferință (Rom. 8:29), privilegiu pe care îl vedem clar în versetul 17: „Dacă suferim cu adevărat împreună cu El, ca să fim și proslăviți împreună cu El".[9]

Așa a intrat Hristos în slavă: „Nu trebuia să sufere Hristosul aceste lucruri, și să intre în slava Sa?" (Luca 24:26). Dacă vrem să intrăm împreună cu El, trebuie să Îl urmăm. Dar cum? Prin a lua crucea Lui asupra noastră. „Ca un medic bun, Hristos a gustat primul din medicamentul pe care l-a dat pacientului

[9] Macarius, *Homilia* xii: „Cu Cel răstignit trebuie să fim răstigniți, ca să putem fi proslăviți cu Acela ce este proslăvit" – n.ed.

Lui".[10] „Crucea lui Hristos îndulcește suferințele noastre în amărăciunea lor, la fel cum bucata de lemn a îndulcit apele de la Mara atunci când a fost aruncată în ele".[11]

De aceea, Ioan le-a scris sfinților ca părtași împreună la un mare privilegiu când le-a spus: „Eu, Ioan, fratele vostru, care sunt părtaș cu voi la necaz, la Împărăție și la răbdarea în Isus Hristos" (Apoc. 1:9).

Nu spera niciodată că ai putea merge pe o altă cale decât cea pe care a mers Căpetenia mântuirii noastre înaintea noastră, căci dacă ne îndepărtăm de urmele Lui, vom fi pierduți.[12]

Oare nu ar trebui deci să aducem mulțumiri pentru suferințele care ne modelează după chipul Capului nostru?

---

[10] Bernardi, *Purv. Serm.*
[11] Lutherus, *Exod. xv*.
[12] Augustinus, *Psalmum lii.*

8. Crucea este steagul, cinstea și favoarea creștinului

Crucea este steagul creștinului, cinstea lui și favoarea specială a Domnului față de el. De aceea, fii mulțumitor pentru ea. Nu lăsa ca acest lucru să pară o simplă zicere cu iz de înțelepciune sau ca și cum ar fi un paradox.

„Este drept", spune apostolul, „să gândesc astfel despre voi toți, fiindcă vă port în inima mea, întrucât, atât în lanțurile mele cât și în apărarea și întărirea Evangheliei, voi sunteți toți părtași aceluiași har" (Fil. 1:7); unde prin „har" mulți înțeleg un act special al favorii lui Dumnezeu față de el și față de ei, prin care au fost socotiți ca îmbogățiți foarte mult.

Acesta este motivul pentru care el spune la scurt timp după aceea: „Cu privire la Hristos, vouă vi s-a dat harul nu numai să

credeți în El, ci să și pătimiți pentru El" (v. 29), iar el socotea aceasta un dar special al lui Dumnezeu față de ei, de care puțini au parte, judecând lucrurile comparativ.[13] De aceea, Vasquez a spus că „este un lucru foarte nobil, ba aproape dumnezeiesc, să suferi pentru Domnul Isus". Domnul I-a dat lui Hristos însuși tocmai în felul acesta „un Nume mai presus de orice nume" (Fil. 2:9). De asemenea, observă ce spune apostolul Petru: „Dacă sunteți batjocoriți pentru Numele lui Hristos, ferice de voi! Fiindcă Duhul slavei, Duhul lui Dumnezeu, Se odihnește peste voi" (1 Petru 4:14).

Aceste cuvinte trebuie înțelese categoric ca manifestarea și lucrarea cea mai înaltă a Duhului lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu Se manifestă diferit în persoane diferite, dar în cei ce suferă pentru Hristos, spiritul și

[13] Augustinus: „El arată că fiecare dintre acestea era darul lui Dumnezeu, pentru că spune că toate le-au fost dăruite" – n.ed.

chintesența slavei pare să fie extrase și turnate asupra lor.

Din toate aceste motive și din multe altele asemenea lor trebuie să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru cruci și mustrări, deoarece binele care decurge din ele izvorăște din bunătatea lui Dumnezeu, nu din natura lor. Când lipitoarea ne suge sângele la porunca medicului și ajută astfel la vindecare, nu lipitoarei trebuie să-i mulțumim, ci medicului pentru că a folosit-o. Tot astfel, Domnul poate face din prigonitorii sângeroși ai poporului Său instrumente spre binele poporului Său, dar nu lor li se cuvin mulțumiri, ci Domnului.

5.

CULTIVAREA DUHULUI MULȚUMIRII

Am ajuns la a cincea întrebare a noastră, care este: *Cum își poate aduce creștinul inima în acea stare sfântă și cerească, astfel încât să Îi aducă mulțumiri lui Dumnezeu în și pentru toate lucrurile?*

Aici aș vrea să îți dau câteva îndrumări, pe care să le păstrezi în inima ta și pe care să le pui în practică într-o manieră statornică și perseverentă.

1. Cere stăruitor Duhul lui Dumnezeu

Fără Duhul Sfânt nu poți să te rogi și nici să-L lauzi pe Dumnezeu cum se cuvine, deoarece nu poți face asta într-o manieră spirituală, pentru că nimeni nu-L poate

sfinți pe Domnul Dumnezeu în inima lui (ceea ce este principiul de căpătâi al acestei lucrări), decât acela a cărui inimă a fost sfințită de Domnul Dumnezeu. „Cântarea cea nouă și omul cel vechi", spunea Augustin, „adică natura omenească nesfințită, se află în gravă dizarmonie". Duhul Sfânt care insuflă omul face din el un organ viu, acordat pentru a răsuna de lauda Lui. „Neprihăniților, bucurați-vă în Domnul! Oamenilor fără prihană le șade bine cântarea de laudă" (Ps. 33:1), dar cântarea de laudă în gura unui om firesc este la fel de nepotrivită cum este un inel de aur în râtul unui porc. Veșmintele fastuoase și corurile melodioase ale cântărilor Magnificat,[1] lipsite de suflarea

[1] Magnificat este titlul cunoscut al cântării fecioarei Maria (Luca 1:46), folosit ca parte a slujbei de seară atât în ritualul Bisericii Romano-Catolice, cât și în cel al Bisericii Anglicane; în timpul cântării ei, ca imn de mare bucurie, liderii cântării, vicarii corali, coriștii și ceilalți cântăreți din catedrale și biserici se ridică și își înalță „notele armonioase". Printr-o metonimie îngăduită, cuvântul este folosit aici cu referire la persoanele implicate în această slujire plină de însuflețire. – n.ed.

Duhului lui Dumnezeu în mijlocul lor, nu sunt decât „o aramă sunătoare sau un chimval zăngănitor" (1 Cor. 13:1). În urechile lui Dumnezeu, cea mai plăcută armonie este aceea care izvorăște nu din acordul instrumentelor muzicale, ci dintr-o inimă bine acordată; nu din pieptul unui cântăreț cu glas puternic, ci dintr-un adevărat iubitor al lui Hristos Isus. Într-adevăr, fără Duhul lui Dumnezeu în oameni, aceștia nici nu pot, nici nu vor să-și amintească de îndurările Domnului, să se gândească la ele, să le prețuiască, să fie mișcați de ele sau să le vestească lauda.[2] „Nu morții Îl laudă pe Domnul", spune David (Ps. 115:17), căci inimile moarte produc fapte moarte, pe când Duhul este Cel care dă viață. „Voi cânta cu duhul, dar voi cânta și cu mintea" (1 Cor. 14:15).

[2] În vechiul înțeles al expresiei „a face cunoscut sau a răspândi pretutindeni". – n.ed.

2. Păstrează o conștientizare vie și neîncetată a păcatului

Aceasta te va face să simți fiecare îndurare și să fii mulțumitor pentru ea, căci răzvrătirea și meritul păcatului nu aduc decât blesteme, iar moartea și mânia sunt lucrurile meritate de el. Faptul că totuși ești cruțat cu atâta blândețe și că, în locul nenorocirilor, te bucuri de binecuvântări, ar trebui să te miște așa cum l-a mișcat pe Mefiboșet bunătatea lui David față de el! O inimă smerită și zdrobită este cea mai mulțumitoare, iar acest lucru s-a văzut cel mai clar în viețile celor mai aleși dintre sfinți: Iacov (Gen. 32:10), David (în toată cartea Psalmilor) și Pavel (1 Tim. 1:12-17). Cel care știe că a pierdut toate lucrurile prin propria vinovăție, știe că nu merită nimic în afară de răsplata acelei pierderi, care este mânia; iar cel care nu merită nimic Îi mulțumește lui Dumnezeu pentru toate, chiar și pentru cea

mai mică picătură și firimitură de har. Cassiodorus spunea că, „atunci când un om primește cu mulțumire binefacerile mici, cuvintele lui de recunoștință devin o invitație adresată binefăcătorului de a-i dărui binecuvântări mult mai mari".

3. Privește la fiecare îndurare prin sângele lui Hristos și prin legământul harului

Aceasta îi dă îndurării atât valoare, cât și savoare; o sfințește, o îndulcește și o înalță. Ioan Gură de Aur spunea că „un suflet cufundat în sângele lui Hristos devine de aur, așa cum o cupă introdusă într-un creuzet care conține metalul în stare lichidă este acoperită în întregime cu aur atunci când este scoasă din cuptor". O coajă de pâine neagră primită în felul acesta este mai bună decât o pungă plină cu aur primită pe altă cale, tot așa cum sărutul unui rege dat unuia dintre prietenii săi era socotit mai prețios

decât paharul de aur pe care îl dăruia altuia.

Dumnezeu „i-a trimis poporului Său izbăvirea, a poruncit legământul Său pe vecie; Numele Lui este sfânt și înfricoșat" (Ps. 111:9). În mintea lui David, și pe bună dreptate, izbăvirea aceea era cu atât mai vrednică de mulțumire cu cât ea se întemeia pe legământ, căci fiecare îndurare este în felul acesta un semn al bunăvoinței Domnului față de cel pe care El îl iubește, și ea face ca îndurările obișnuite să devină îndurări speciale. Când se bucură de îndurări, oamenii firești nu se gândesc pe ce cale le-au primit, atât timp cât le pot avea, dar un copil de Dumnezeu știe că orice lucru care vine prin mâinile lui Hristos este cu atât mai bun și are un gust cu mult mai dulce. Astfel, trebuie să ținem cont nu atât de mult de binefacerea pe care o primim, pe cât felul și motivul pentru care ne-a fost acordată.

4. Privește la îndurările primite ca la răspunsuri la rugăciunile tale

Aceasta este o îndurare dublă. În primul rând, Dumnezeu ți-a înclinat și ți-a îndrumat inima să ceri o asemenea îndurare, și aceasta este o lucrare specială a Duhului înfierii: „Tot astfel și Duhul ne ajută în slăbiciunea noastră: căci nu știm cum trebuie să ne rugăm. Dar însuși Duhul mijlocește pentru noi cu suspine negrăite. Și Cel ce cercetează inimile știe care este năzuința Duhului; pentru că El mijlocește pentru sfinți după voia lui Dumnezeu" (Rom. 8:26-27). În al doilea rând, El ți-a ascultat asemenea rugăciuni, iar acesta este un semn că El te primește în Hristos. Multe binecuvântări vin fără să fie cerute și fără să fie așteptate, dar și pentru acestea trebuie să mulțumim.

Dar când Îl rugăm pe Domnul pentru lucrurile pe care le dorim și El ni le dă, aceasta este o binecuvântare întemeiată pe

propria Sa rânduială și o pecete a făgăduinței Sale.

Iată ce spune David în acest sens: „Veniți și ascultați, toți cei ce vă temeți de Dumnezeu, și voi istorisi ce i-a făcut El sufletului meu. Am strigat către El cu gura mea și îndată lauda a fost pe limba mea" (Ps. 66:16-17). Este ca și cum ar fi spus: „A fost o favoare deosebită din partea Domnului să-mi dea ceea ce I-am cerut și, prin urmare, El merită o recunoștință specială".

Iată de ce Ana și-a numit fiul Samuel, adică „cerut de la Dumnezeu" (1 Sam. 1:20), iar Lea l-a numit pe al doilea fiu al ei Simeon, adică „ascultare", deoarece Dumnezeu îi ascultase rugăciunea pentru el (Gen. 29:33). Rahela și-a numit fiul Neftali, adică „luptă", deoarece se luptase în rugăciune pentru el (Gen. 30:8). Așadar, după cum Samuel ar trebui să devină Lemuel, adică „închinat lui

Dumnezeu", tot astfel toate îndurările pe care le obținem prin rugăciune ar trebui încredințate cu atât mai solemn Domnului prin mulțumire, iar o asemenea stare a inimii mulțumitoare este o stare duhovnicească.

5. Recunoaște îndurările care te apropie de Dumnezeu

Când meditǎm bine la acest lucru, nu putem să nu fim profund mișcați și să nu fim mulțumitori pentru îndurări, căci prin aceasta, lucrarea respectivă devine și mai plină de îndurare. Îndurările sunt funii care ne atrag, iar suferințele sunt funii biciuitoare, care ne împing, și prin amândouă suntem aduși mai aproape de Dumnezeu și mânați să-I mulțumim! Dacă Păstorul cel mare ne strânge, ne împiedică să rătăcim și ne ține sub porunca Sa, aceasta este o îndurare vrednică de laudă pentru oile lui Hristos. Dacă Domnul „ne îngrădește drumul

cu spini", astfel încât să nu ne mai putem găsi iubiții [idolii], aceasta este o îndurare. Și dacă Domnul Își retrage îndurările de la noi, pentru ca, atunci când nu le mai avem, să înțelegem că El a fost Întemeietorul și Izvorul lor, și aceasta este o îndurare (Osea 2:6-9). Când Absalom a dat foc ogoarelor lui Ioab, el a făcut asta ca să-l determine pe acesta, care până atunci stătea deoparte, să vină la el; tot astfel, toate lucrările aspre ale lui Dumnezeu față de copiii Săi au ca scop să îi întoarcă la El (Amos 4:6-12). Furtuna care scufundă și sfărâmă unele corăbii le împinge pe altele mai repede în port; tot astfel, necazurile din această lume grăbesc călătoria adevăratului creștin spre Cer.

6. Rânduiește-ți întreaga purtare spre slava lui Dumnezeu

Sufletul care este mulțumitor cu adevărat și în chip duhovnicesc își va rândui întreaga

purtare așa încât Dumnezeu să fie proslăvit prin ea. Psalmistul, care era foarte priceput la această artă, pare să demonstreze adesea acest lucru. „Cine aduce mulțumiri ca jertfă, acela Mă proslăvește; și celui ce veghează asupra căii lui, aceluia îi voi arăta mântuirea lui Dumnezeu" (Ps. 50:23). Nu-L putem proslăvi pe Dumnezeu mai bine decât printr-o purtare bine rânduită, căci aceasta înseamnă cu adevărat să-I mulțumim în și pentru toate lucrurile.

Tot astfel, în Psalmul 106:1, el ne cheamă în felul următor: „Lăudați pe Domnul! Lăudați pe Domnul, căci este bun, căci în veac ține îndurarea Lui!" Aici avem doxologia, invitația și motivația pentru care trebuie să mulțumim întotdeauna. Dar „cine va spune isprăvile mărețe ale Domnului? Cine va vesti toată lauda Lui?" Altfel spus, nimeni din lume nu poate împlini

această mare îndatorire așa cum se cuvine și așa cum ar trebui. „Ferice de cei ce păzesc Legea, de cei ce înfăptuiesc dreptatea în orice vreme!" (Ps. 106:2-3). Este ca și cum ar fi spus: „Aceasta este, într-adevăr, o îndatorire vastă; totuși, cel care se străduiește cel mai bine să o împlinească este acela care se hotărăște să-I slujească statornic lui Dumnezeu și să păzească poruncile Lui".

Nimeni nu poate face aceasta în chip desăvârșit, decât prin meritele și în puterea lui Hristos. Cel care face din slujirea Domnului dorința sufletului său este primit, chiar dacă eforturile lui nu ajung la perfecțiune, și de aceea este socotit ca fericit. A fi „împlinitor cu fapta" prin ascultarea de Evanghelie îl face „fericit în lucrarea lui" (Iacov 1:25).

Străduiește-te, deci, să-L binecuvântezi pe Domnul nu doar prin cuvinte, ci și prin

fapte, și vei fi fericit.

7. Adu-I mulțumiri lui Dumnezeu în Numele Domnului Isus

Dacă vrem să Îi aducem mulțumiri lui Dumnezeu într-o manieră primită de El, trebuie să facem asta „în Numele Domnului Isus" (Efes. 5:20). Așa ne îndrumă Duhul lui Dumnezeu, pentru că orice îndurare ajunge la noi prin El, pentru că nimic nu este primit decât în El, și pentru că una dintre părțile slujbei Sale preoțești este să primească rugăciunile și laudele sfinților în cădelnița Sa de aur, pe altarul de aur, împreună cu multă tămâie (Apoc. 8:3-4). Aceeași Persoană divină este mijlocul prin care curg către noi îndurările de care avem parte sub forma binecuvântărilor, și prin care se întorc la El sub forma mulțumirilor.

„Prin El, să aducem totdeauna lui Dumnezeu o jertfă de laudă, adică rodul buzelor

care mărturisesc Numele Lui" (Evrei 13:15), iar aceasta face aluzie la cuvintele profetului, care vorbește despre „lauda buzelor noastre" (Osea 14:2), pentru a arăta că, prin jertfa ispășitoare a lui Hristos, jertfele noastre de mulțumire sunt primite și că, în dispensația Evangheliei, trebuie să le aducem „neîncetat", *jugiter,*[3] aluzie la jertfa zilnică adusă neîncetat. Aceasta trebuie să sfințească slujirea noastră, deoarece „altarul sfințește darul", motiv pentru care se menționează aici altarul de aur.

[3] *Juge sacrificium*. „O jertfă neîncetată, care nu se oprește niciodată". – n.ed.

6.

MUSTRĂRI

Dacă voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus, este să-I mulțumim în și pentru toate lucrurile, atunci aceasta slujește la condamnarea cumplitei nerecunoștințe a oamenilor – chiar a creștinilor – față de Domnul.

1. Cei care nu-I mulțumesc lui Dumnezeu pentru nicio îndurare

Aceștia sunt ca niște porci care devorează tot ce cade din pomul bunătății lui Dumnezeu, dar nu privesc niciodată în sus, spre Cel de la care vine hrana lor. Ei sunt mai răi decât boul și măgarul care cunosc ieslea stăpânului lor: „Boul își cunoaște stăpânul, și măgarul cunoaște ieslea stăpânului său: dar Israel nu Mă cunoaște, poporul Meu nu ia aminte la Mine" (Isaia 1:3). Ei sunt niște păgâni, care,

deși mărturisesc „că Îl cunosc pe Dumnezeu, nu-L proslăvesc ca Dumnezeu și nu-I mulțumesc" (Rom. 1:21). Cicero spunea că „oamenii cu adevărat recunoscători sunt foarte rar de găsit".

Cei nemulțumitori și nerecunoscători sunt asemenea găleților care coboară lacome în fântână, cu gura deschisă, atunci când sunt goale; dar după ce s-au umplut, își întorc partea dinapoi spre fântâna care le-a umplut. Tot așa, oamenii nemulțumitori cer cu lăcomie îndurări, iar după ce Dumnezeu i-a umplut, ei „își întorc spatele, iar nu fața" către El.

2. Cei care își atribuie sieși onoarea pentru binefacerile primite

Papiștașii și pelagienii, cei vechi și cei noi, care atribuie voinței libere mai mult decât harului (și unii făcând din voința liberă rădăcina meritelor, iar ceilalți dându-i rolul

hotărâtor în convertirea omului), să ia seama cum se pot dezvinovăți, pe baza unor asemenea principii, de crima nerecunoștinței, care este ca un sacrilegiu, căci Îl jefuiesc pe Dumnezeu de slava Sa. Apoi să ia seama nu la mine, ci la Sf. Augustin, care tuna împotriva lor: „O, Doamne, omul care își însușește slava pentru vreun bine pe care îl are și care nu o atribuie Ție este un hoț și un tâlhar, asemenea diavolului, care Îți răpește slava".[1]

Tot așa, cei care își atribuie bogățiile, copiii, onorurile, biruințele, sănătatea, siguranța, cunoștința și așa mai departe, spunând că acestea se datorează istețimii, muncii și meritelor lor, sunt niște tâlhari nerecunoscători față de Dumnezeu. Astfel, ei aduc tămâie năvodului și mrejei lor (Hab. 1:15-16). Așa s-a lăudat Nebucadnețar cu măreața cetate Babel, pe care pretinsese că o construise

[1] Augustini, *Soliloq,*. c. 15.

el însuși și prin puterea lui (Dan. 4:30). La fel s-a făli și asirianul, lăudându-se că prin înțelepciunea și vitejia lui cucerise neamurile (Isaia 10:13-15). Dar ia seama la sfârșitul acestor oameni: cum a privit Domnul faptele lor și cum i-a pedepsit! El l-a trimis pe Nebucadnețar să pască printre fiarele câmpului și a aprins un foc în pădurea asirianului și a mistuit-o. El l-a lovit pe Irod, care a fost mâncat de viermi, fiindcă și-a dat lui însuși slava, nu lui Dumnezeu (F.A. 12:23).

3. Cei care mulțumesc numai din politețe și doar cu buzele

Aceștia sunt asemenea maimuțelor care mănâncă miezul și Îi lasă lui Dumnezeu cojile. Ei nu vor să plătească prețul mulțumirii din inimă sau cu viața, ci sunt fățarnici blestemați, căci Îi aduc ca jertfă animalul orb și șchiop, și nu-I dau niciodată ce este mai bun din turma lor (Mal. 1:14). Dumnezeu îi va

răsplăti cu aceeași măsură: ei mulțumesc în glumă, iar Dumnezeu îi va osândi în serios. „Omul", spune Lactantius, „nu poate fi evlavios dacă este nemulțumitor față de Dumnezeul lui".[2] Iar Aquino spunea că „nerecunoștința cuprinde în ea rădăcina și substanța tuturor păcatelor", căci ea neagă sau ascunde bunătatea lui Dumnezeu, prin care trăim, ne mișcăm și avem ființa, ba chiar toate binecuvântările noastre, a căror recunoaștere mulțumitoare este omagiul pe care I-l datorăm necondiționat lui Dumnezeu.

Nerecunoștința a avut un mare rol în păcatul lui Adam, căci el a păcătuit împotriva Făcătorului său îndată după ce a fost creat, împotriva Celui care îl făcuse atât de minunat și de tainic, cu puțin mai prejos decât îngerii! (Ps. 139:14; 8:5).

[2] Lactantii, *Institut.,* c. 3.

Nerecunoștința a fost păcatul lui Noe și al lui Lot după izbăvirile lor, unul din apă, celălalt din foc (Gen. 9:19). Ea a fost păcatul lui Israel, care a uitat de Stânca lui, de Soțul lor, Cel care îi găsise în „pustia aceea mare și grozavă" (Deut. 32); păcatul miresei Lui când zăcea „în sângele ei, fără să-i fie milă nimănui", lepădată spre dezgustul tuturor (Ezec. 16:1-36); păcatul lui David (2 Sam. 12:7-9); al lui Solomon (1 Împ. 11:9); și al lui Ezechia (2 Cron. 32:25).

4. *Nerecunoștința, marele păcat împotriva Evangheliei*

Marele păcat în dispensația Evangheliei este nerecunoștința, căci cei ce nu aduc mulțumiri păcătuiesc împotriva luminii, a dragostei, a harului fără plată și a răbdării bogate a lui Dumnezeu manifestată în Evanghelie. „Nerecunoștința este un viciu nimicitor", spunea Bernard, „dușmanul harului

și potrivnicul mântuirii... Ea este un vânt arzător care usucă atât izvorul harului, cât și pâraiele îndurării".[3]

Asta înseamnă „să schimbi în desfrânare harul" (Iuda 4), să preferi întunericul în locul luminii, să „stai nepăsător față de o mântuire așa de mare" (cf. Evrei 2:3), să nu vii sub aripa lui Hristos când El te cheamă, să „disprețuiești bogățiile bunătății, îngăduinței și îndelungii Lui răbdări, care te îndeamnă la pocăință" (Rom. 2:4-5), să nu vii la El ca să ai viața, să te împotrivești Duhului Său și să calci în picioare sângele Lui. În măsura în care harul s-a răspândit, trist este să vedem că în aceeași măsură s-a manifestat și nerecunoștința multora. Păcatul celor mai mari păcătoși din cartea lui Dumnezeu este nerecunoștința: păcatul îngerilor care nu și-au păstrat vrednicia; păcatul lui Cain

[3] Bernardi, *Serm. i. de septem Miser.*

în jertfa adusă de el; păcatul sodomiților; păcatul lumii vechi; păcatul lui Saul, al lui Ieroboam, fiul lui Nebat, al lui Nabal, al lui Hanun, al lui Iuda, al lui Iulian și al lui Anticrist – căci tot păcatul lor este nerecunoștință.

ÎNCHEIERE

Voi încheia cu un îndemn solemn adresat tuturor celor care aud acest cuvânt, Îl mărturisesc pe Domnul Isus Hristos și doresc să fie călăuziți de voia revelată a lui Dumnezeu în Hristos Isus: să studieze și să practice această mare și cuprinzătoare îndatorire a mulțumirii.

Gândește-te că niciun alt popor din lume nu are motive de mulțumire atât de mari precum au creștinii: ei au primit mai multă îndurare decât oricine, astfel că li se cere mai mult, iar Domnul privește cu atât mai aspru către lipsa lor de bunăvoință și recunoștință: „Pe Domnul îl răsplătiți astfel! Popor nechibzuit și fără înțelepciune! Nu este El oare Tatăl tău, care te-a făcut, Te-a întocmit, și ți-a dat ființă?" (Deut. 32:6).

Cu toții știm că, pe măsură ce sporesc darurile lui Dumnezeu, sporește și răspunderea noastră de a da socoteală pentru primirea și folosirea lor. Iar păcatele săvârșite împotriva îndurării vor preface îndurarea în cruzime și răbdarea în furie. A fi nemulțumitor față de un Dumnezeu darnic seamănă cu un copil încăpățânat care lovește sânul mamei care l-a alăptat și care dă cu piciorul în măruntaiele tatălui său. Pentru a-i mustra pe copiii Săi pentru nerecunoștință, Domnul îi aseamănă cu un bou îngrășat pe o pășune bună, care apoi a început să lovească (Deut. 32:15-25). Poți citi în acel pasaj ce i-a costat această atitudine.

Când Domnul a vrut să păstreze în poporul Său amintirea îndurărilor Sale, iată cum a rânduit El lucrurile: fiecare om trebuia să vină cu un coș cu roade; preotul trebuia să-l ia și să-l așeze înaintea Domnului;

iar cel care îl aducea trebuia să facă o mărturisire solemnă a sărăciei și ticăloșiei sale, a bunătății și credincioșiei lui Dumnezeu față de el și a îndatoririlor pe care și le asumase față de Domnul pentru toate acestea (Deut. 26:1-10). În acest fel, Domnul le-a arătat că totul venea de la El, că toate le aveau numai prin îndurare și că cinstea pe care I-o aduceau trebuia să fie de felul acesta. O, ce Îi vom da noi Domnului în schimb pentru toate binefacerile Lui? Noi, care eram „un arameu pribeag" (Deut. 26:5), care „am trecut Iordanul acesta numai cu toiagul nostru, iar acum formăm două tabere" (Gen. 32:10); noi, care avem nu doar izvoarele de jos, ci și izvoarele de sus, căci Domnul ne-a deschis un izvor și o comoară [în Hristos].

Gândește-te la aceasta, tu, cel nemulțumit și cârtitor; recitește-ți îndurările, păstrează un catalog al lor și compară-le cu ceea

ce au alții. Situația ta nu este ca aceea a păgânilor: tu ai Evanghelia; dacă ea se clatină, ca și cum ar fi pe cale să fie luată de la tine, cauza este nerecunoștința ta. Ai avut-o pe timp de pace și belșug; iar dacă acestea te-au săturat peste măsură și Domnul te vindecă acum de îmbuibarea ta printr-o hrană mai săracă, mulțumește pentru aceasta rătăcirii tale.

Totuși, gândește-te că turcii și tătarii nu îți sfâșie măruntaiele, nu îți ard casa, nu îți necinstesc soția și fiicele, nu-i ucid pe bătrâni, pe bolnavi și pe prunci, nu-i duc robi pe semenii tăi și nu beau în cinstea lor din craniile nobililor tăi morți, dezgropate din morminte. Și totuși toate acestea se petrec printre bieții protestanți din Transilvania; sabia, foametea și ciuma pustiesc acea țară înfloritoare.[1] Nu mai vorbesc despre alte locuri, despre ceea ce se simte sau care este de

[1] Autorul face aluzie la faptul că Europa de vest a fost ferită de atacurile

temut. Nu este acesta un motiv de mulțumire?

Gândește-te apoi la ceea ce am avut multă vreme și încă avem, deși țara [Anglia] este plină de păcat de la un capăt la altul. Gândește-te la ceea ce am meritat și încă merităm: să fim lipsiți cu totul de viață și libertate, de pace și belșug; să ni se închidă ușile, să ni se stingă luminile, iar învățătorii să ne fie izgoniți în ascunzișuri; țara cea bună să ne verse afară din ea, iar urâciunea pustiirii să intre în mijlocul nostru; țara să-și țină sabatele ei pentru că noi am pângărit Sabatele Domnului; în locul glasului turturelei să se audă glasul bufniței. „Bunătățile Domnului nu s-au sfârșit, îndurările Lui nu sunt la

și cruzimea Imperiului Otoman prin aceea că spațiul fostelor țări române a servit ca zonă tampon între Imperiul Otoman și Europa de vest. În timp ce partea occidentală a Europei s-a putut dezvolta, credincioșii din zona Transilvaniei și a Ungariei au fost nevoiți să se concentreze pe rezistența împotriva forțelor armate otomane, lucru care le-a afectat prosperitatea pământească și dezvoltarea economică. – n.tr.

capăt" (Plâng 3:22) – iată de ce încă nu suntem nimiciți. Ce privilegiu sau merit avem noi ca să fim apărați și scutiți mai mult decât alții?

Cu cât timp în urmă nu s-ar fi scurtat dreptatea lui Dumnezeu față de noi dacă răbdarea Lui nu s-ar fi extins până la îndelungă răbdare și dacă îndurarea Lui nu ar fi oprit mâna răzbunării lui Dumnezeu, așa cum îngerul a prins cuțitul lui Avraam când era ridicat pentru a-i ucide fiul! Într-adevăr, eu cred că îndurarea și dreptatea lui Dumnezeu se luptă de multă vreme, iar Domnul a spus de mult despre Anglia ceea ce spusese despre Efraim: „Cum să te dau, Anglie? Cum să te fac asemenea Admei și Țeboimului, asemenea Sodomei și Gomorei?" (cf. Osea 11:8).

Acum, gândește-te la aceasta tu, care uiți de binefacerile Domnului, ca nu cumva El

să vină nu doar ca o molie împotriva ta, așa cum pare să facă deja în negoțul tău, în sănătatea ta și în hrana ta, ci ca un leu care sfâșie și pleacă.

Așadar, vrei să prețuiești îndurările de care ai parte? Gândește-te la nenorocirile altora.

Vrei să-I mulțumești lui Dumnezeu pentru ele? Gândește-te la felul în care le-ai folosit greșit și la nevrednicia ta în a le primi.

Vrei să le păstrezi și să le înmulțești? Fii mulțumitor pentru ele.

Vrei să le guști dulceața? Folosește-le într-un fel sfințit.

Vrei să-L onorezi pe Dumnezeu în orice stare? Pune în valoare, în chip sfânt, fiecare rânduială a providenței Lui.

Vrei să fii cu adevărat creștin? „Mulțumiți lui Dumnezeu pentru toate lucrurile;

căci aceasta este voia lui Dumnezeu, în Hristos Isus, cu privire la voi". Întoarce-ți inima și limba spre această lucrare aici, iar în Cer vei fi ales să intri în corul îngerilor și să o împlinești pentru totdeauna. „Nimic de pe Pământ", spunea Bernard, „nu înfățișează atât de viu și de potrivit starea acelei locuințe cerești, veșnice și nefăcută de mâini, precum bucuria cu care cei ce Îl laudă pe Dumnezeu în curțile Lui pământești iau parte la această slujire atât de plăcută".[2]

[2] Bernardus, *Ser. i. in Cant*.

DESPRE AUTOR

Data exactă a nașterii lui William Cooper nu se cunoaște, nici vreun amănunt despre anii copilăriei sale. El s-a căsătorit cu fiica unui respectat pictor olandez, care, bucurându-se de favorurile arhiepiscopului Laud, a cerut pentru ginerele său o funcție bisericească mai însemnată. Arhiepiscopul a binevoit să-l desemneze pe William Cooper în parohia Ringmere, din comitatul Sussex. Acesta a dezamăgit însă așteptările protectorului său și ale multora dintre enoriași, când s-a descoperit că era puritan. Cu toate acestea, slujirea lui pastorală era foarte apreciată și de mare folos pentru cei mai serioși și mai evlavioși dintre credincioși.

Cooper a slujit apoi la curtea reginei Boemiei, mama prințesei Sofia de Hanovra, și a rămas la curtea acesteia, la Haga, din 1644

până în 1648. El s-a bucurat de mare respect din partea acelei prințese evlavioase și a membrilor credincioși ai curții regale. El a avut libertatea de a purta discuții cu trimișii diplomatici străini și era foarte bine familiarizat cu afacerile politice ale Europei.

În anul 1653, Cooper a fost unul dintre examinatorii desemnați să-i cerceteze pe toți candidații la slujirea pastorală. El a scris un comentariu la cartea lui Daniel, inclus în continuarea lucrării lui Poole, ca și o prefață la *Cases of Conscience* de Norman. De asemenea, Cooper a publicat o predică rostită înaintea Parlamentului, pe marginea textului din Zaharia 13:2, o predică la înmormântarea Rev. Christopher Fowler și câteva poezii compuse în limba latină.

Se spune despre William Cooper că era un cunoscător desăvârșit al limbilor clasice, un filozof abil, un apologet ager și foarte

bine pregătit în chestiunile care erau subiect de controverse teologice. El a fost un exeget erudit, un istoric celebru și un poet remarcabil, îndeosebi în limba latină.

Cooper a fost îndepărtat din slujirea de la biserica St. Olave din Southwark, în anul 1662.

În anul 1681, când disidenții religioși erau tratați cu mare asprime, el, împreună cu mai mulți alți slujitori ai bisericii, a fost închis în temnița biroului coroanei, unde a rămas o perioadă îndelungată.

Anexă.
ÎNTREBĂRI PENTRU STUDIU ȘI REFLECȚIE

INTRODUCERE

(1) De ce consideră autorul că mulțumirea este una dintre cele mai importante îndatoriri ale vieții creștine și cum se leagă ea de rugăciune și bucurie?

(2) Ce înseamnă practic să-I mulțumești lui Dumnezeu „pentru toate lucrurile" și de ce această poruncă pare atât de cuprinzătoare?

(3) Care dintre adevărurile din introducere te provoacă cel mai mult să-ți reevaluezi atitudinea față de binecuvântările și încercările din viața ta?

CAPITOLUL 1. CINE AR TREBUI SĂ FIE MULȚUMITORI?

(1) De ce sunt credincioșii considerați persoanele cele mai îndatorate să-I mulțumească lui Dumnezeu?

(2) Cum te ajută recunoașterea îndurărilor lui Dumnezeu să cultivi o inimă mai recunoscătoare?

(3) În ce măsură te regăsești în atitudinea descrisă de autor, potrivit căreia credinciosul se vede nevrednic de binefacerile primite și profund dator lui Dumnezeu?

CAPITOLUL 2. TEMEIURILE ÎNDATORIRII MULȚUMIRII

(1) De ce faptul că mulțumirea este voia lui Dumnezeu în Hristos constituie un motiv suficient pentru practicarea ei?

(2) Cum ar trebui să influențeze dependența noastră totală de Dumnezeu felul în

care privim toate lucrurile pe care le avem și ceea ce suntem?

(3) Care dintre binecuvântările spirituale menționate de autor îți stârnește cea mai mare recunoștință și de ce?

CAPITOLUL 3. MANIERA ADUCERII MULȚUMIRILOR

(1) De ce nu poate fi păcatul însuși un motiv de mulțumire și totuși cum poate harul lui Dumnezeu manifestat față de păcătoși să devină un motiv de laudă?

(2) Care este diferența dintre a mulțumi pentru păcat și a mulțumi pentru felul în care Dumnezeu Își descoperă harul și puterea în raport cu păcatul?

(3) Ce poți învăța din exemplele prezentate de autor despre mulțumirea adusă lui Dumnezeu în mijlocul necazurilor și al suferințelor?

CAPITOLUL 4. MULȚUMIREA CÂND TRECEM PRIN SUFERINȚĂ

(1) Care dintre cele opt motive prezentate de autor pentru a mulțumi în vreme de suferință te încurajează cel mai mult și de ce?

(2) Cum te ajută perspectiva că suferințele sunt folosite de Dumnezeu pentru disciplinare, curățire și maturizare spirituală?

(3) În ce mod schimbă atitudinea ta față de încercări adevărul că ele ne fac mai asemenea lui Hristos și ne pregătesc pentru slavă?

CAPITOLUL 5. CULTIVAREA DUHULUI MULȚUMIRII

(1) Care dintre sfaturile practice oferite de autor pentru cultivarea unei inimi recunoscătoare este cel mai necesar în viața ta?

(2) Cum poate conștientizarea continuă a propriei nevrednicii și a harului lui Dumnezeu să crească recunoștința ta față de El?

(3) De ce este important să privești binecuvântările primite ca răspunsuri la rugăciune și ca daruri venite prin Hristos?

CAPITOLUL 6. MUSTRĂRI

(1) În care dintre formele de nerecunoștință descrise de autor există cel mai mare pericol să cădem și de ce?

(2) Cum se manifestă astăzi tendința de a ne atribui nouă înșine meritul pentru binefacerile primite de la Dumnezeu?

(3) Care este diferența dintre mulțumirea autentică și mulțumirea doar formală, rostită cu buzele, dar absentă din inimă și din viață?

ÎNCHEIERE

(1) Care dintre îndemnurile finale ale autorului te motivează cel mai mult să trăiești o viață caracterizată de recunoștință?

(2) Cum te ajută compararea binecuvântărilor primite cu ceea ce meriți de fapt să cultivi mulțumirea față de Dumnezeu?

(3) Ce schimbare concretă ai putea face pentru a transforma recunoștința într-o practică zilnică și perseverentă?

ÎNTREBĂRI FINALE

(1) Cum ți-a schimbat această carte înțelegerea asupra poruncii biblice de a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru toate lucrurile?

(2) Care este cel mai important adevăr pe care l-ai învățat despre relația dintre providența lui Dumnezeu, suferință și mulțumire?

(3) Ce pași practici vei face în perioada următoare pentru a dezvolta un duh de mulțumire în toate circumstanțele vieții?

MAGNA GRATIA

Noi vestim Evanghelia harului

Asociația MAGNA GRATIA este o organizație creștină non-profit care își concentrează eforturile pe proclamarea Evangheliei prin literatură consecventă doctrinar, prin evanghelizare și echiparea bisericilor evanghelice de limba română.

Dacă ai fost binecuvântat citind această carte, poți ajuta la binecuvântarea altor credincioși, astfel:

1. Recomandă mai departe această carte!
2. Scrie o recenzie pe pagina noastră de internet de unde ai descărcat această carte.
3. Vizitează pagina noastră de internet la **magnagratia.org** și află mai multe despre lucrarea noastră, și citește GRATUIT cele peste 450 de cărți ale unora dintre cei mai buni autori creștini din istorie.
4. Rămâi conectat la noutățile MAGNA GRATIA vizitând profilele noastre de social media și abonându-te la noutăți pe email, așa încât să fii anunțat când publicăm resurse noi.
5. Roagă-te pentru noi.
6. Donează și ajută-ne să mergem mai departe. Donațiile se pot face online pe pagina noastră de internet.

Pentru orice alte informații, scrie la contact@magnagratia.org.

magnagratia.org